

Chuyên đề

Tháng 9/2021 dư luận xã hội đẩy lên mạnh mẽ xoay quanh phương án chọn kiến trúc cầu Trần Hưng Đạo (Hà Nội) theo phong cách “Đông Dương”. Nó chạm đến những vấn đề quan trọng về nhận thức, ý nghĩa, sự lựa chọn hình thức, thẩm mỹ kiến trúc cây cầu; Cũng như đặt ra cho các nhà quản lý, chủ đầu tư, hội đồng tuyển chọn những kinh nghiệm quan trọng cần tháo gỡ.

Một cuộc thi tuyển phương án thiết kế cầu Trần Hưng Đạo sẽ diễn ra trong nay mai để chọn phương án chính thức, đặt ra những vấn đề về cách thức, quy trình, sự cầu thị của chủ đầu tư, Hội đồng tuyển chọn, trong đó có cả vấn đề ý chí, ước muốn, sự quan tâm của nhà quản lý đô thị qua việc quyết định về sự hiện diện của một cầu mới sẽ mang đến cho Thủ đô Hà Nội những giá trị gì? Đây cũng là lúc cần tập trung cao độ sự sáng tạo và tài năng của những đơn vị tư vấn thiết kế cầu.

Kiến trúc Việt Nam số 236 chọn thực hiện Chuyên đề **Những vấn đề đặt ra khi xây dựng cầu trong đô thị - Từ trường hợp cầu Trần Hưng Đạo** nhằm chia sẻ những góc nhìn, ý kiến, kinh nghiệm từ các nhà quản lý, chuyên môn, để có những cây cầu đem lại hình thức, thẩm mỹ kiến trúc cũng như những giá trị sử dụng bền vững, thiết thực cho mỗi đô thị.

Những nội dung chính chuyên đề hướng tới là: *Thiết kế cầu Trần Hưng Đạo Hà Nội - 3 nội dung đầu tiên cần xác định; Cầu Long Biên - Cầu Trần Hưng Đạo: Nhìn vào quá khứ để nghĩ về tương lai; Thấy gì sau những cơn sốt cây cầu mới trên Sông Hồng?; Hà Nội có cần một cây cầu biểu tượng cho thế kỷ 21?; Điều kiện cần và đủ khi xây dựng cầu trong đô thị!*

Đô thị Việt Nam đa phần gắn liền với sông nước nên hình ảnh cây cầu cũng trở thành câu chuyện ký ức đô thị, gắn với tâm trí mỗi người khi nghĩ về nơi chốn, quê hương. Kiến trúc cầu trong đô thị, đặc biệt trong các đô thị lớn như Hà Nội, TPHCM, nếu không coi trọng sẽ làm giảm giá trị của các địa phương đó, vô tình hủy hoại sáng tạo kiến trúc mới, hiện đại, cổ xúy cho những quan niệm xoàng xĩnh, kéo theo sự làm gương, bắt chước của các địa phương khác xây dựng các cây cầu khi phát triển đô thị, cảnh quan.

Trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc!

Phương án cầu Trần Hưng Đạo mang phong cách kiến trúc "cổ điển xứ Đồng Dương" nhận nhiều ý kiến trái chiều

THIẾT KẾ CẦU TRẦN HƯNG ĐẠO HÀ NỘI 3 NỘI DUNG ĐẦU TIÊN CẦN XÁC ĐỊNH

THS.KTS ĐỖ THANH TÙNG | VIỆN TRƯỞNG VIỆN KIẾN TRÚC QUỐC GIA

Khi nghiên cứu thiết kế xây dựng cầu Trần Hưng Đạo Hà Nội, ba nội dung quan trọng, đầu tiên cần được xác định rõ là: Quy mô - Tính chất - Ngôn ngữ và hình thức kiến trúc. Điều đó cũng có nghĩa là những nội dung này cần được thể hiện rõ trong đầu bài cuộc thi tuyển phương án thiết kế kiến trúc cầu Trần Hưng Đạo tới đây! Đầu bài không xác định được rõ coi như những ý tưởng thiết kế cũng chỉ như "Thầy bói xem voi" mà thôi!

Vị trí dự kiến xây dựng cầu Trần Hưng Đạo trên mặt bằng khu vực 04 cây cầu đi vào và tiếp giáp với nội đô lịch sử Hà Nội

Thời gian qua, sau khi có kết quả tuyển chọn phương án kiến trúc cầu Trần Hưng Đạo (nằm trong địa phận của Thành phố Hà Nội) do Ban Quản lý dự án đầu tư xây dựng công trình giao thông - Bộ Giao thông & Vận tải tổ chức, dư luận đã có nhiều ý kiến về việc đa số Hội đồng tuyển chọn cho điểm cao nhất với Phương án 3 của Tổng Công ty Tư vấn Thiết kế Giao thông vận tải TEDI - là phương án kiến trúc cầu Trần Hưng Đạo mang phong cách kiến trúc "cổ điển xứ Đồng Dương"?

Cây cầu Trần Hưng Đạo có vai trò kết nối về giao thông giữa hai bờ sông Hồng chảy qua khu nội đô lịch sử của Hà Nội (bờ Nam) sang bên kia là khu vực phát triển đô thị mới của Hà Nội thuộc quận Long Biên (bờ Bắc). Quy hoạch xây dựng cầu Trần Hưng Đạo đã nằm trong nội dung Quy hoạch chung của Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn 2050 được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt. Đặc biệt, nó góp phần giải tỏa lưu lượng phương tiện giao thông, con người trong khu nội đô lịch sử Hà Nội và tạo cơ hội thúc đẩy sự phát triển nhanh, mạnh của khu vực đô thị bờ Bắc sông Hồng.

Cận cảnh nơi dự kiến xây dựng cầu Trần Hưng Đạo - Hà Nội, phía bờ Nam

Tuy nhiên, theo quan điểm cá nhân, việc nghiên cứu thiết kế cầu Trần Hưng Đạo cần quan tâm và làm rõ một số nội dung sau:

QUY MÔ

Cầu Trần Hưng Đạo với bờ Bắc kết nối trực tiếp với khu nội đô lịch sử của Hà Nội, tại ngã năm Trần Hưng Đạo - Trần Thánh Tông, thuộc địa bàn phường Phan Chu Trinh, quận Hoàn Kiếm - Có thể nói cây cầu đi thẳng vào vùng trung tâm của Thủ đô Hà Nội. Vì vậy, đầu tiên, quy mô và tính chất của cây cầu cần được xác định rõ. Nó sẽ không giống với các cây cầu nằm trên tuyến giao thông quốc lộ, tỉnh lộ.

Hiện nay trên thế giới, họ rất hạn chế phát triển những cây cầu lớn đi trực tiếp vào khu vực trung tâm thành phố. Lý do là vì quy mô cầu càng lớn thì càng tăng lưu lượng phương tiện và con người tham gia giao thông, tăng khí thải độc hại cho môi trường, chất tải lên hệ thống hạ tầng kỹ thuật đô thị...; Trong khi khu vực trung tâm thành phố thường đã là chỗ đông người với quy hoạch chặt chẽ, hệ thống đường giao thông đã được định hình cố định. Với cầu Trần Hưng Đạo đi thẳng vào vùng lõi trung tâm của Thủ đô Hà Nội, thì rất cần xem xét về quy mô cho phù hợp. Như chúng ta đều biết, khu vực nội đô lịch sử Hà Nội là khu vực hạn chế phát triển và tránh tối đa sự

can thiệp của con người vào cấu trúc đô thị đã định hình và hạn chế tăng dân cư, không chất tải thêm cho hệ thống hạ tầng và xã hội đô thị... Do vậy, cầu Trần Hưng Đạo chỉ cần thiết kế giao thông ô tô với tối đa 04 làn xe, trong đó: 02 làn xe từ bờ Nam sang bờ Bắc (để giải tỏa nhanh con người và phương tiện từ nội đô đi ra); 01 làn xe từ bờ Bắc sang bờ Nam đi vào hướng trung tâm nội đô là khu phố cổ, khu phố cũ Hà Nội (để hạn chế con người và phương tiện từ bên ngoài vào khu vực này); và 01 làn xe từ bờ Bắc sang bờ Nam kết nối thẳng với tuyến giao thông đi theo hướng ra bên ngoài nội đô lịch sử Hà Nội.

TÍNH CHẤT

Với vị trí của mình, cầu Trần Hưng Đạo phải xác định ngoài yếu tố phục vụ giao thông cơ giới thì cầu còn là cây cầu cảnh quan, tô điểm cho văn minh, văn hóa của người Hà Nội. Vì vậy, cầu sẽ là nơi để dân cư trong khu nội đô lịch sử của Hà Nội cũng như khách du lịch trong nước và quốc tế được văng cảnh, thưởng thức không khí trong lành và phóng tầm mắt để cảm nhận cái đẹp kiến trúc cảnh quan Thủ đô của 02 bên bờ sông lung linh trên mặt nước sông Hồng. Do vậy quy mô cầu, ngoài bố trí giao thông cho phương tiện cơ giới thì nên dành riêng tuyến giao thông cho người đi bộ, tiểu cảnh và những ban công lớn làm điểm dừng chân, ngắm cảnh... cho dân cư.

NGÔN NGỮ VÀ HÌNH THỨC KIẾN TRÚC

Như trên đã phân tích, cầu Trần Hưng Đạo sẽ kết nối về giao thông giữa hai bờ sông Hồng, chảy qua khu trung tâm nội đô lịch sử của Hà Nội sang bên kia là khu vực phát triển đô thị mới của Hà Nội thuộc quận Long Biên. Với vị trí này, có thể nói cầu Trần Hưng Đạo sẽ là điểm kết nối giữa kiến trúc đô thị được hình thành theo lịch sử phát triển của Hà Nội (quá khứ) với kiến trúc đô thị Hà Nội đã và đang được hình thành của thế kỷ 21 và tương lai. Vì vậy, ngôn ngữ và hình thức kiến trúc của cầu Trần Hưng Đạo cần phải là kiến trúc của ngày hôm nay gắn với văn hóa của người Hà Nội, với kiến trúc hiện đại và công nghệ xây dựng cầu tiên tiến nhất; sau này theo lịch sử phát triển, nó sẽ đúng nghĩa của sự gạch nối giữa 03 giai đoạn: Quá khứ (khu nội đô lịch sử Hà Nội) - Hiện tại (cầu Trần Hưng Đạo) - Tương lai (khu vực đô thị bờ Bắc Sông Hồng thế kỷ 21 và tiếp theo).

Mặt khác, các cây cầu bắc qua sông Hồng đều có chiều dài lớn (2-5km). Vì vậy, việc nghiên cứu bước nhịp của cầu và kiến trúc các móng, trụ cầu cần được hết sức lưu ý, bởi nó sẽ tác động trực tiếp tới hình ảnh cây cầu cần hướng tới là thanh mảnh, nhẹ nhàng, duyên dáng.

DESIGN OF TRAN HUNG DAO BRIDGE THE FIRST 3 THINGS NEED TO BE DETERMINED

ARCH DO THANH TUNG

When studying the design and construction of Tran Hung Dao bridge in Hanoi, three important contents need to be clearly defined firstly: Scale - Nature - Architectural form. It also means that these contents should be clearly shown in the requirements of the upcoming competition for the architectural design of Tran Hung Dao bridge! The requirements of the article is not clearly defined as the design ideas are just like "The six fortuneteller and an elephant"!

Về việc giải quyết kiến trúc cầu sao cho ăn nhập với kiến trúc cảnh quan có đặc thù riêng của hai bên đầu cầu: Giải pháp này khá đơn giản với các KTS bởi chỉ cần tạo ra không gian mở đủ lớn ở hai bên đầu cầu để xử lý cảnh quan, kiến trúc nhỏ tạo sự kết nối, liên tục với kiến trúc chính của khu vực bên trong đô thị. Với những suy nghĩ trên, thiết nghĩ phương án thiết kế

cầu Trần Hưng Đạo phải rất độc đáo, chất lượng, mang ý nghĩa văn hóa và nhân văn sâu sắc, phản ánh được trình độ khoa học và công nghệ tiên tiến nhất của thời đại, được đa số giới chuyên môn và cộng đồng dân cư đồng thuận. Vì vậy, quá trình nghiên cứu thiết kế cầu Trần Hưng Đạo cần huy động được nhiều chuyên gia, KTS trong nước và quốc tế tham gia./.

Nguồn ảnh: Internet

Phối cảnh cầu Trần Hưng Đạo - Phương án chỉnh sửa của Tổng Công ty Tư vấn Thiết kế Giao thông vận tải TEDI